

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 86/02-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. januára 2003 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránya prerokoval sťažnosť P. F., bytom D., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., ktorou namieta porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom vo Zvolene v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1/97, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo P. F. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom vo Zvolene v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1/97 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu vo Zvolene p r i k a z u j e , aby v konaní sp. zn. 6 C 1/97 konal bez zbytočných prieťahov.

3. P. F. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 25 000 Sk (slovom dvadsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd vo Zvolene p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd vo Zvolene je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátke JUDr. I. R., K., vo výške 8 000 Sk (slovom osemtisíc slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. apríla 2002 doručená sťažnosť P. F., bytom D. (ďalej len „navrhovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., ktorou namieta porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom vo Zvolene (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1/97. Na základe výzvy ústavného súdu právna zástupkyňa navrhovateľa podaním z 3. júna 2002 odstránila nedostatky sťažnosti.

Ústavný súd 4. júla 2002 prijal sťažnosť navrhovateľa na ďalšie konanie uznesením č. k. III. ÚS 86/02-15.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, lebo

vzhľadom na charakter veci, kde je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedička okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadrila k sťažnosti podaním doručeným ústavnému súdu 15. augusta 2002. Podala v ňom prehľad konania vedeného pod sp. zn. 6 C 1/97 a oznámila, že pri preverke spisu 20. októbra 1998 na základe sťažnosti navrhovateľa nekonštatovala zavinené prietahy na strane okresného súdu, a to vzhľadom na vykonané úkony, zaťaženosť sudcu, ktorý vybavuje agendu „C“ a „D“. Dňa 6. apríla 2001 bol spis predmetom kontroly reštančných vecí a podpredsedníčka okresného súdu už konštatovala prietahy v konaní a upozornila sudcu, aby vo veci konal. Na základe sťažnosti navrhovateľa podpredsedníčka okresného súdu 9. októbra 2001 konštatovala prietahy v konaní a sťažnosť uznala za opodstatnenú. Poukázala na objektívne dôvody, vysoký nápad občianskoprávných vecí, odchod dvoch sudkýň do dôchodku, ktorých nevybavené veci museli byť rozdelené medzi ostatných sudcov, čo malo tiež vplyv na plynulosť vybavovania vecí.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti navrhovateľa, vyjadrenia predsedníčky okresného súdu a hlavne spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 1/97 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Predmetom konania je žaloba o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním nehnuteľnosti, ktorá bola podaná okresnému súdu 8. januára 1997. Prvé pojednávanie vo veci sa konalo 24. februára 1997, na ktorom bolo rozhodnuté o zrušení podielového spoluvlastníctva navrhovateľa, J. F. a J. F. k rodinnému domu nachádzajúcemu sa v D. na parcele č. KN 12563, hospodárskej budove nachádzajúcej sa na parcele č. 12562/2 a k nehnuteľnostiam uvedeným na liste vlastníctva č. 3246 pre katastrálne územie obec D. ako parcely KN 12562/1 o výmere 1637 m², KN č. 12562/2 o výmere 147 m² a KN č. 12563/2 o výmere 226 m². Proti rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 13. marca 1997. Na pojednávaní 12. júna

1997 Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 12 Co 1036/97 rozsudok okresného súdu zrušil pre nedostatočne zistený skutkový stav a predčasný záver a vec vrátil na ďalšie konanie. Dňa 5. augusta 1997 vyzval sudca žalobcov a žalovaného, aby každý zložil preddavok na znalecké dokazovanie po 2 500 Sk v lehote 13 dní. Dňa 20. augusta 1997 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalobcu proti zloženiu zálohy na znalecké dokazovanie, ku ktorému pripojil geometrický plán z novembra 1995. Okresnému súdu bolo 28. októbra 1997 doručené uznesenie krajského súdu, ktorým potvrdil jeho uznesenie o zložení zálohy na znalecké dokazovanie. Dňa 6. novembra 1997 okresný súd vyzval navrhovateľa (v konaní pred všeobecným súdom žalobca), aby zaplatil preddavok na znalecké dokazovanie v zmysle uznesenia z 5. augusta 1997, ktorý bol žalobcom zložený 20. novembra 1997. Znalecké dokazovanie znalcom Ing. P. K. bolo uznesením okresného súdu nariadené 27. novembra 1997. Dňa 23. januára 1998 sa uskutočnila obhliadka pozemkov, ktoré sú predmetom sporu. Znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 29. januára 1998. Dňa 11. februára 1998 žalobcovia na základe výzvy okresného súdu doručili okresnému súdu doplnenie návrhu. Výzvou z 26. marca 1998 okresný súd vyzval žalobcov, aby oznámili presný petit žaloby, t. j. zrušenia podielového spoluvlastníctva, konkrétne ktorej parcely, v akej výmere sa domáhajú s tým, že nestačí len odkaz, že chcú zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo. Upresnenie petitu žiadal okresný súd s poukazom na skutkové zistenia sudcom a znalcom na mieste samom. Dňa 2. apríla 1998 spresnili žalobcovia žalobu. Dňa 21. apríla 1998 okresný súd oznámil žalobcom, že ak do 5 dní nezašlú spresnený petit o skutočnosti a údaje vyžiadané v liste z 26. marca 1998, konanie zastaví. Okresnému súdu bol 5. mája 1998 doručený upravený petit žaloby. Dňa 10. júna 1999 sa uskutočnilo na okresnom súde druhé pojednávanie, ktoré bolo odročené na 8. júl 1999 za účelom doplnenia dokazovania. Doplnený návrh žalobcov bol okresnému súdu doručený 30. júna 1999, kde okrem iného žalobcovia znovu uviedli, že do úvahy prichádza len jedno riešenie, a to vyplatením 1/6. Dňa 8. júla 1999 sa uskutočnilo v poradí tretie pojednávanie, ktoré bolo odročené na 2. august 1999 za účelom vyžiadania listinného dôkazu z archívu Okresného úradu vo Zvolene. Okresný súd 12. júla 1999 vyzval Okresný úrad vo Zvolene o zaslanie fotokópie kolaudačného rozhodnutia. Okresný úrad vo Zvolene 11. augusta 1999 oznámil okresnému súdu, že kolaudačné rozhodnutie pre J. F., D., sa v registratúrnom stredisku nenachádza

a nenachádza sa ani na Okresnom úrade v D., a na Mestskom úrade D. Právny zástupca žalobcov žiadosťou, ktorá bola okresnému súdu doručená 20. júla 1999, žiadal o odročenie pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky, na základe čoho sudca zmenil termín pojednávania na 30. august 1999. Štvrté pojednávanie, ktoré sa konalo 30. augusta 1999, bolo odročené na neurčito. Dňa 11. októbra 1999 okresný súd vyzval žalobcov, aby zaslali čísla spisových značiek súdnych konaní, kde sú účastníkmi konania tie isté osoby, ako v tomto konaní. Čísla konaní boli okresnému súdu oznámené 18. októbra 1999. Okresný súd 11. októbra 2000 vyzval znova žalobcov, aby špecifikovali a konkretizovali žalobný petit, t. j. aby napísali, ako žiadajú, aby okresný súd rozhodol vo veci samej a o náhrade trov konania. Z doterajších vyjadrení žalobcov súdu stále nie je jasný presný petit žaloby. Petit žaloby bol okresnému súdu doručený 20. októbra 2000. Právny zástupca žalovaného urgovoal okresný súd 29. novembra 2000 a 30. marca 2001, aby vytýčil termín pojednávania, pretože vo veci sa 15 mesiacov nekonalo. Dňa 11. apríla 2001 okresný súd vyzval žalobcov, aby v dodatočnej lehote zaslal špecifikáciu žalobného petitu, pretože ináč okresný súd konanie zastaví. Doteraz petit stále nebol konkretizovaný, tak aby v prípade úspechu v konaní bol rozsudok súdu vykonateľný. Žalobcovia doručili okresnému súdu upravený petit 23. apríla 2001. Dňa 16. augusta 2001 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom znaleckého dokazovania, ako aj za účelom vyžiadania si aktuálneho výpisu z LV č. 3246 z Okresného úradu D. Výpis z listu vlastníctva bol okresným súdom vyžiadaný 16. augusta 2001 a zaslaný mu bol 4. septembra 2001. Okresný súd 11. septembra 2001 vyzval zástupcu žalovaného na zloženie zálohy na znalecké dokazovanie. Dňa 26. septembra 2001 vzniesol sudca okresného súdu JUDr. D. M. námietku zaujatosti a žiadal, aby bol vylúčený z prejednávania uvedenej veci. Zároveň prípisom z 11. októbra 2001 vyzval žalobcu, aby súdu oznámil, či vznáša námietku zaujatosti sudcov okresného súdu a či žiada, aby vec prejednával iný súd. Odpoveď urgovoal 5. novembra 2001. Podaním z 8. novembra 2001 žalobcovia odpovedali na výzvu okresného súdu a sudca im prípisom zo 16. novembra 2001 oznámil, že z ich vyjadrenia nevyplýva, či vznášajú námietku zaujatosti voči sudcovi D. M. a voči ostatným sudcom. Dňa 21. novembra 2001 bol žalobca predvolaný na súd, kde bol podpredsedníčkou súdu vypočutý k obsahu jeho sťažnosti z 25. októbra 2001. Tu uviedol, že chce, aby sudca vec dokončil, na druhej strane mu vytýkal, že chce rozhodnúť v prospech žalovaného, ako aj

jeho zaujatost'. Dňa 20. novembra 2001 bol spis okresného súdu sp. zn. 6 C 1/97 predložený na rozhodnutie krajskému súdu, pretože sudca vyslovil svoju námietku zaujatosti. Krajský súd uznesením č. k. 12 Nc 538/01-151 z 26. novembra 2001, ktoré bolo okresnému súdu doručené 31. decembra 2001, vylúčil sudcu okresného súdu D. M. z prejednávania a rozhodovania veci. Opatrením predsedníčky okresného súdu zo 17. januára 2002 bola vec pridelená sudcovi Mgr. B. H. Okresný súd 21. januára 2002 vyzval žalobcov a právneho zástupcu žalovaného, aby súdu oznámili otázky, na ktoré má odpovedať znalec. Dňa 29. januára 2002 bolo okresnému súdu doručené podanie od žalobcov, na základe ktorého okresný súd 28. februára 2002 vyzval žalobcov, aby mu oznámili, či podaním z 29. januára 2002 mienili podať námietku zaujatosti voči všetkým sudcom okresného súdu, resp. či chceli, aby vec bola prikázaná inému súdu. Okresný súd 28. februára 2002 urgoval právneho zástupcu žalovaného, aby mu oznámil otázky, na ktoré má znalec odpovedať. Odpoveď na urgenciu bola okresnému súdu doručená 15. marca 2002. Predsedníčka okresného súdu 27. marca 2002 predložila krajskému súdu spis okresného súdu sp. zn. 6 C 1/97 na rozhodnutie v zmysle § 16 Občianskeho súdneho poriadku, pretože sudcovia okresného súdu vyslovili v tejto veci svoju zaujatost'. Dňa 9. mája 2002 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu, ktorým rozhodol, že sudca okresného súdu JUDr. M. Š. je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci a ostatní sudcovia nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 6 C 1/97. Dňa 30. mája 2002 okresný súd znova vyzval právneho zástupcu žalovaného, aby uviedol konkrétne otázky pre znalca. Odpoveď na túto výzvu bola okresnému súdu doručená 11. júna 2002.

III.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Iba prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia. Základné právo

na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa naplní, ako to konštantne judikuje ústavný súd, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadne svojich práv (II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99 a ďalšie).

Navrhovateľ využil právny prostriedok, ktorého uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a podal niekoľko sťažností na zbytočné priet'ahy v konaní podľa § 6 ods. 1 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov, čo mu však nezabezpečilo odstránenie stavu právnej neistoty vo veci, s ktorou sa obrátil na okresný súd.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Pokiaľ ide o kritérium „zložitosť veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné) relevantnú pre rozhodnutie. Na základe týchto hľadísk konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním nehnuteľnosti nehodnotil ako právne zložité konanie. Ústavný súd pripúšťa určitú možnosť faktickej zložitosti veci, v ktorej prebieha konanie, ktorá však pri dobrej organizácii práce súdom nemala v konečnom dôsledku spôsobiť doterajšie trvanie konania, ktoré nemožno podľa názoru ústavného súdu ospravedlniť.

Správanie navrhovateľa po celú dobu konania vo veci sp. zn. 6 C 110/97 možno hodnotiť ako aktívne, avšak žiada sa uviesť, že súd musel opakovane vyzývať navrhovateľa, aby konkretizoval petit, tak aby v prípade úspechu v konaní bol rozsudok súdu vykonateľný. Zo zápisníc o súdnom konaní obsiahnutých vo vyžiadanom súdnom spise v tejto veci ústavný súd zistil, že navrhovateľ sa zúčastňoval nariadených pojednávaní, navrhoval

dôkazy na preukázanie svojich tvrdení a opakovanými sťažnosťami u orgánov štátnej správy súdu sa domáhal urýchlenia konania vo svojej veci.

Pokiaľ ide o postup okresného súdu, ústavný súd zistil viaceré obdobia jeho nečinnosti, a to od 5. mája 1998 (keď bol okresnému súdu doručený upravený petit) do 27. mája 1999 (teda do vytýčenia druhého pojednávania vo veci), od 18. októbra 1999 (keď boli súdu doručené spisové značky konaní, v ktorých je navrhovateľ tiež účastníkom konania) do 11. októbra 2000 (keď okresný súd znova vyzval navrhovateľa, aby špecifikoval petit), od 20. októbra 2000 (po doručení upraveného petitu) do 11. apríla 2001 (keď okresný súd opätovne vyzval navrhovateľa, aby špecifikoval petit, pretože ináč konanie zastaví).

Okresný súd sa v konaní, ktorého dĺžka presahuje päť rokov, dopustil v rôznych obdobiach zbytočných prietahov v celkovom rozsahu 27 mesiacov, čo je doba, ktorá významným spôsobom ovplyvnila celkovú dĺžku konania. Poukázanie podpredsedníčky okresného súdu na objektívne príčiny spôsobujúce prietahy v konaní (vysoký nápad občianskoprávných vecí a zníženie počtu sudcov) nemožno akceptovať. V súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezabavuje štát zodpovednosti za prietahy v súdnom konaní (II. ÚS 40/97). Námietka nedostatočného počtu sudcov rovnako ako námietka veľkého množstva nevybavených a nerozhodnutých vecí nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd vyslovil porušenie práva navrhovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v predmetnom občianskoprávnom konaní, tak ako ho garantuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1/97 konal bez zbytočných prietáhov. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Tento účel možno dosiahnuť len právoplatným rozhodnutím.

V súvislosti s úpravou sťažnosti čl. 127 ods. 3 ústavy ustanovuje: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Právna zástupkyňa navrhovateľa v doplnenom podaní na základe výzvy ústavného súdu uviedla, že primeraného finančného zadosťučinenia sa navrhovateľ domáha preto, že dôvera v možnosť domôcť sa spravodlivosti je postupom okresného súdu hlboko otrasená. Navrhovateľ stratil v dôsledku nekonania okresného súdu dokonca presvedčenie, že mu bude „poskytnutá spravodlivosť“. Navrhovateľ je už niekoľko rokov vystavený pocitom márnosti svojho úsilia o domôcť sa spravodlivosti a tento pocit márnosti vyplýva z postoja

a nekonania okresného súdu. Okresný súd zavinil stratu viery navrhovateľa v spravodlivosť a v rešpektovanie jeho základných práv spoločnosťou ako takou a osobitne súdom.

Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných prietáhov, porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy však nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto právomoci ústavného súdu. V dôsledku toho bolo potrebné rozhodnúť aj o náhrade nemajetkovej ujmy, ktorá navrhovateľovi vznikla predovšetkým z pocitov neistoty a krivdy. Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu poznačenú zbytočnými prietahmi v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 6 C 1/97, berúc do úvahy skutočnosť, že navrhovateľ sa o predĺženie tejto doby nijako nepričinil, a zohľadňujúc tiež konkrétne okolnosti prípadu, možno sumu 25 000 Sk považovať za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

V.

Právna zástupkyňa navrhovateľa podaním zo 17. decembra 2002 žiadala, aby ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia, a to vo výške 8 000 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnou zástupkyňou navrhovateľa vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konaní uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Navrhovateľ bol vo veci úspešný, a preto je potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška 163/2002 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom, podľa ktorého ak predmet sporu nie je ocenený peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu.

Podľa § 1 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2001 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 11 693 Sk.

Podľa takto určených kritérií je výška odmeny za úkony prevzatie a príprava pojednávania a podanie vo veci samej 3 900 Sk za každý úkon podľa ustanovenia § 16 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní paušálnej sumy 2–krát po 100 Sk podľa ustanovenia § 1 uznesenia Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory č. 1/1999 o určení paušálnej sumy náhrad výdavkov advokáta na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné pri jednom úkone.

Navrhovateľ sa domáhal aj vyslovenia porušenia práva na prerokovanie jeho veci „v primeranej lehote“ podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústava má povahu základného prameňa práva, ktorý je nadradený voči všetkým ostatným prameňom práva. Ústava v širokej miere preberá niekedy doslovné znenie základných ľudských práv a slobôd, tak ako sú definované v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách. V prípade, že ústavná úroveň úpravy verne

„prenáša“ do vnútroštátneho právneho poriadku záväzky z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ústavná úprava bude slúžiť ako základňa ich praktickej aplikácie v právnej praxi Slovenskej republiky (II. ÚS 91/99).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie vecí v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98).

Vzhľadom na vyššie uvedené, ústavný súd vyslovil porušenie práva navrhovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v predmetnom občianskoprávnom konaní, tak ako ho garantuje čl. 48 ods. 2 ústavy, a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. januára 2003